

TEATR POLSKI

PAŃSTWOWE
TEATRY
DRAMATYCZNE
W SZCZECINIE

odznaczone
„Gryfem
Pomorskim”

Dyrektor
kierownik
artystyczny
Jan Maciejowski

Dyrektor
administracyjny
Adam Koman

bramow Jarosław — autor sztuki „Derby w pałacu”, należy do młodego pokolenia polskich dramaturgów współczesnych (ur. w 1933 r.). Współzałożyciel i jeden z filarów warszawskiego STS-u (Studenckiego Teatru Satyrycznego, który powstał w 1954 r.), autor prezentowanych w teatryku tekstów. Jego oryginalne, współczesne słuchowiska radiowe zyskały sobie dużą popularność w Polsce i za granicą.

Jeden z programów STS-u, typowego teatryku politycznego, został zatytułowany: „Myślenie ma kolosalną przyszłość”. Zwrot „trafił, zrobił nieoczekiwaną karierę, przeszedł nieomal do słownika potocznych stwierdzeń”. W tym to właśnie czasie STS propagował hasła ludzi, którzy przygotowali Październik.

Abramow napisał kilka sztuk. Większość z nich była drukowana w „Dialogu”, wszystkie zostały wystawione na scenie: zarówno napisana dla STS-u baśń romantyczno-kryminalna „Esmeralda” (1958 r.), trzy jednoaktówki, grane pod wspólnym tytułem „Remanent” (1961 r.), jak i przeróbka słuchowiska pt. „Zasada” oraz napisane wspólnie z Andrzejem Jareckim „Duże jasne” (1962 r.). Najbardziej znaną sztuką jest jednak, wystawiona z wielkim sukcesem, drapieżna satyra obyczajowa — „Anioł na dworcu” (1964 r.). Była ona grana w 11 teatrach w Polsce i w dwóch teatrach jugosłowiańskich. Za „Anioła na dworcu” Jarosław Abramow otrzymał doroczną nagrodę literacką im. Stanisława Piętaka — w dziale dramaturgii za rok 1965.

Argument — twierdzenie, przytaczane na poparcie jakiejś tezy, służące jej uzasadnieniu. Siła — wbrew mniemaniu Byrczaka — argumentem nie jest.

Autentyk — oryginał, prawdziwy, nie podrobiony.

B
usiness is business —
(ang.) interes — to inter-
res.

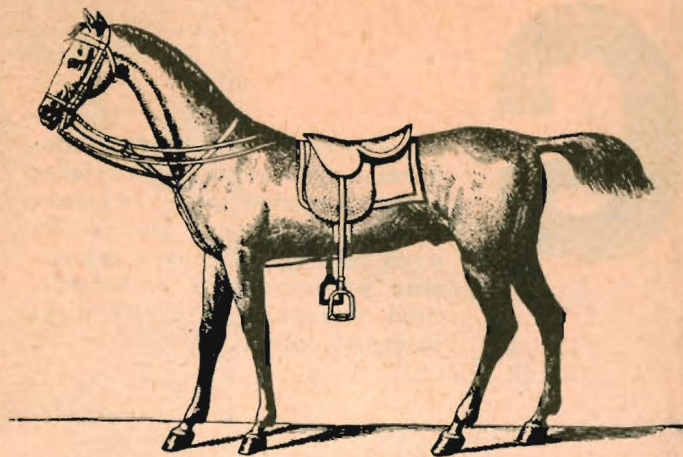
C
learning — (ang.) handel za-
graniczny prowadzony na
zasadzie wymiany: towar za
towar.

D
erby (ang.) zawody konne
dla koni trzylatków, zapo-
czątkowane w 1780 r. przez
lorda Derby w Anglii. Na-
zwa nagrody za bieg na dy-
stansie 2,5 km. Popularna
nazwa dla zawodów sporto-
wych, w których biorą udział
dwie najsilniejsze drużyny
lokalne.

Dubelt — dwa trafienia za
jednym strzałem.

E
lita — „wybrańcy”, „lepsi”,
grono ludzi dobranych w ob-
rębie określonej grupy spo-
łecznej. Ludzie dobrani w
oparciu o kryteria majątko-
we, towarzyskie itp.

Eugenika — zasady zmie-
rzające do ustalenia zdrowe-
go potomstwa. (Patrz: gen.)

F

air play — uczciwa gra, współ-
ubieganie się przy zachowaniu
równych szans.

Fjording — rasowy koń pocho-
dzenia norweskiego.

Folblut — (ang.) koń rasowy,
czystej krwi.

G

en — (grec. genos — ród, pochodzenie) podstawowa, materialna jednostka dziedziczna, związana z przekazywaniem poszczególnych cech dziedzicznych organizmu zwierzęcego i roślinnego. Stąd rozróżnia się cechy dziedziczne i nabyte.

H

arcownik — zwany również strażcem, żołnierz, który nawiązywał indywidualną walkę z wrogiem przed rozpoczęciem walnej bitwy.

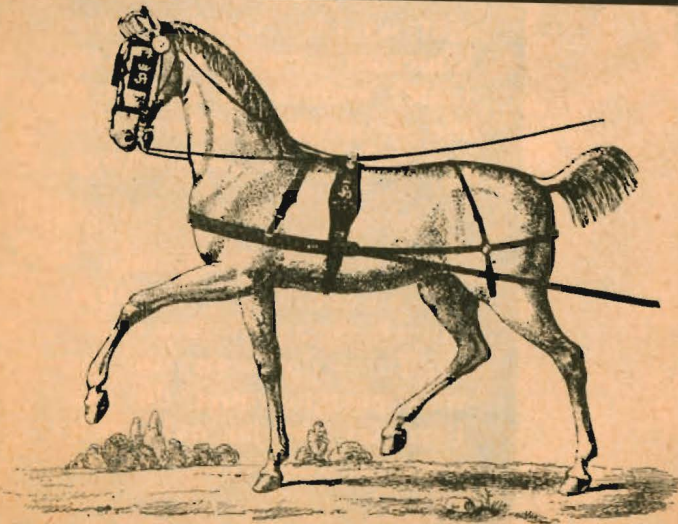

am very glad — (ang.) bardzo mi miło.

Ius primae noctis — (łac. dosł. prawo pierwszej nocy) uprawnienie pana feudalnego, które pozwalało na spędzenie nocy ze świeżo poślubioną żoną poddanego. Mogło być zamienione na daninę, lub wykupione przez poddanego.

K

arierowicz —
człowiek,
którego
głównym
celem w życiu
jest zrobienie
kariery.

**it à la polonaise — (franc.)
łóżko w stylu polskim.**

**Let's talk business — (ang.)
pozwólcie mówić o interesie.**

**y friend is crasy — (ang.)
mój przyjaciel ma hyzia.**

**ansenowski paszport — do-
wód osobisty wydawany
przez specjalny komitet,
utworzony w 1920 r. z ini-
cjatywy Ligi Narodów, ucie-
kinierom rosyjskim (tzw.
białej emigracji), a następ-
nie — innym osobom bez
przynależności państwowej.**

**Nadążać za duchem czasu —
być au courant spraw aktu-
alnych, iść z postępem cza-
su. Tu — dostosowywać me-
tody postępowania do oko-
liczności, aby jak najszybciej
osiągnąć swój cel.**

Premiera dnia 23 września 1966

Jarosław Abramow

DERBY W PAŁACU

Sztuka współczesna w 3 aktach

Karbot	— JANUSZ KILARSKI	Czarna Dama	— MARIA CHWALIBÓG
Byrczak	— JANUSZ MARZEC	Stachoń	— EUGENIUSZ WAŁASZEK
Hrabia	— JAN DASZEWSKI	Patek	— ANTONI SZUBARCZYK
Alleja	— MARIA CHWALIBÓG	Naczelnik	— WINCENTY WESOŁOWSKI
Józef	— ZDZISŁAW KRAUZE	Albornos	— ZBIGNIEW WITKOWSKI
Wachmistrz	— MARIAN NOSEK		

Reżyser **ANDRZEJ ZIEBIŃSKI** Scenograf **JANUSZ A. KRASSOWSKI**

Muzyka **ADAM SŁAWIŃSKI**

Inspiejent i akustyk **Krystyna Sokalska**

Suffler **Judwiga Dracówna**

P

arty — (ang.) wytworne przyjęcie, w którym uczestniczy zazwyczaj dużo osób.

Parweniusz — przybysz, dorobkiewicz, który wszedł do zamożnych warstw społeczeństwa burżuazyjnego i stara się je naśladować.

Prapremiera — prawykonanie utworu scenicznego. Pierwsza realizacja sztuki w teatrze. Prapremiera sztuki Abramowa „Derby w pałacu” odbyła się w Teatrze Polskim w Warszawie w dniu 1 lipca 1966 r. Sztukę reżyserował Ludwik René. Scenografię projektował Otto Axer. Muzykę skomponował Adam Sławiński. Role Karbota grał Wieńczysław Gliński, Byrczaka — Zdzisław Maklakiewicz, Hrabiego — Władysław Hańcza, Alicji — Irena Szczerowska, Józefa — Bronisław Pawlik, Wachmistrza — Leon Pietraszkiewicz, Stachonia — Tadeusz Pluciński, Patka — Jerzy Turek, Naczelnika — Krzysztof Kumor, Albornosa — Ryszard Kubiak i Robotnika — Edward Kowalczyk.

A oto głosy czołowych krytyków — po prapremierze warszawskiej:

...Stara i nowa Polska? Konfrontacja dwu światów, minionego i dzisiejszego? Skądże, nie dwa to światy, ale jeden.

Sztuka Jarosława Abramowa nie da się określić tą popularną u nas (i wielce zbanalizowaną) formułą: stare — nowe. Wszystko tu należy do „nowej” Polski, i chłopcy w gumiakach, i pegeerowski pałac, i króćce z karabelami na ścianach. Autor z premedytacją, umyślnie i „chyttrze” przygotował scenę, ustawił taką dekorację, żeby było — na raz — i całkiem zwyczajnie, konkretnie, realistycznie, ale i osobliwie, dziwacznie, nawet niesamowicie... Autor ustawił to tak, żeby zwyczajność coś znaczyła, żeby realne przedmioty, twarze i zdarzenia nabrały pobłasku i perspektywy czegoś obszerniejszego od jednej sali, od jednej sceny. Jakże inaczej pisać „narodowe derby”, komedię i dramę współczesnego naszego życia?

...Krag problemowy spraw polskich zatoczony jest przez autora tak, żeby pomieścić możliwie dużo w możliwie konkretnej przestrzeni. W przestrzeni konkretnej architektonicznie, „me-

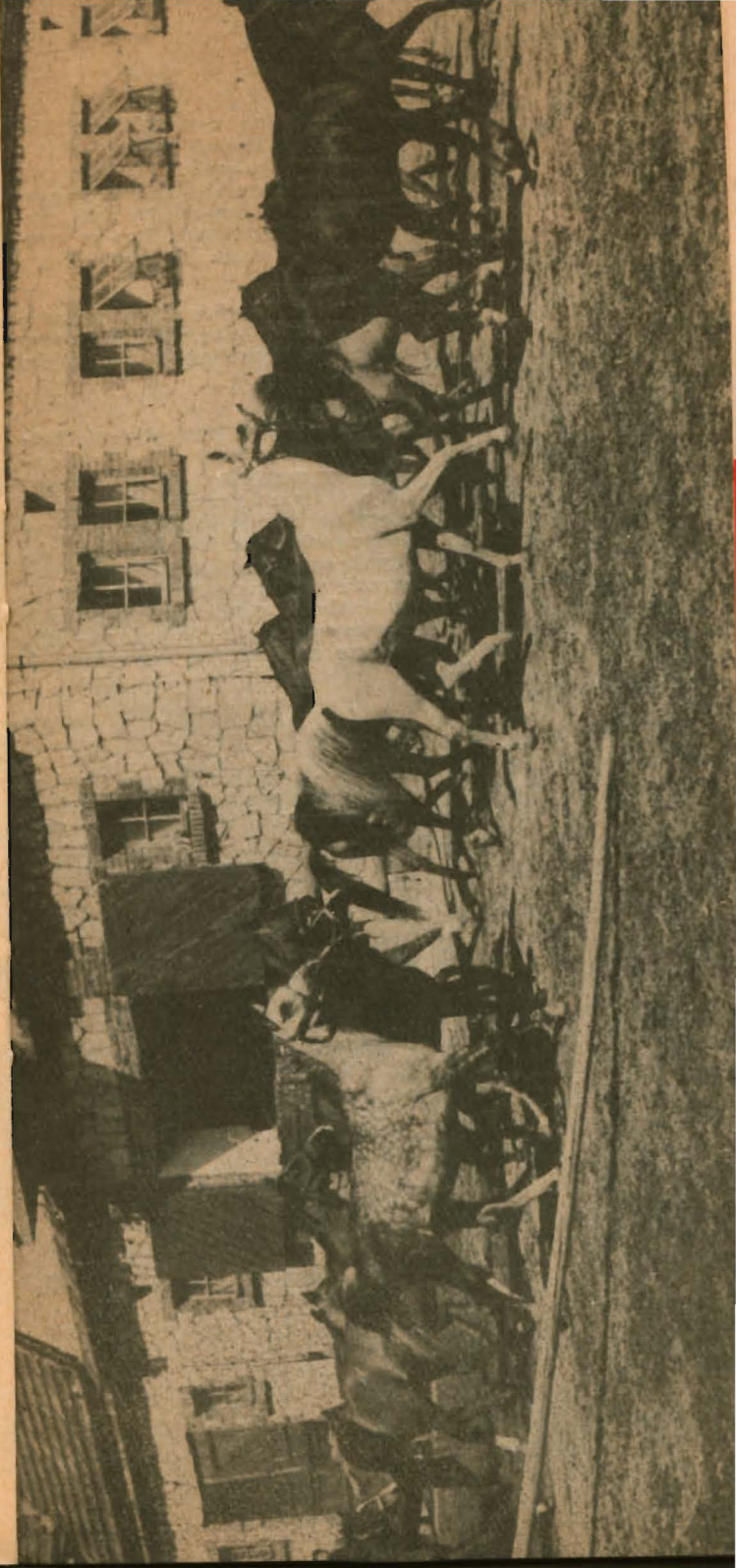
trażowo", ale także polskiej dzisiejszej „przestrzeni” psychologicznej, politycznej, gospodarczej. W tej przestrzeni siedzi przeszłość, tu wszystko zapowiada dzień jutrzejszy.

...To sztuka nie o karabelach, nie o dewizach, nie o sporach o władzę na własnym podwórku, to sztuka o naszej własnej świadomości, o kłopotliwościach przymierzania terminu zbiorowego „Polska” do naszych prywatnych aspiracji, ambicji, pomysłów, do własnych metryk i kart personalnych, i do metryk personalnych, które byśmy chcieli wypisać własnym dzieciom... Na to wszystko składają się i karabele, i spory między ludźmi, i plany budżetowe, i duchy hałasujące na strychu, ale przecież mnogość tych wszystkich psychicznych i materialnych realiów nie wyczerpuje sprawy, jeszcze jest tu jakaś wartość dodatkowa, jeszcze coś zostaje, czego nie złapiemy codziennym zdrowym rozsądkiem, coś schowane intymnie w nas, w środku, coś nad nami, w sferach odświętnych; jest to coś, o czym trzeba sobie i rodakom powiedzieć, żeby samemu zrozumieć, żeby określić własne miejsce na mapie własnego kraju, żeby ta mapa nabrała życia, czasu historycznego w przeszłość i przyszłość.

Stefan Treugutt
Program
Teatru Polskiego
w Warszawie

...Nie po raz pierwszy mam okazję zacząć od pochwał dla zmysłu obserwacyjnego Abramowa, jego umiejętności „pójścia w Polskę” po temat, po sytuację, po sylwetki ludzi, prawdziwych jak sąsiedzi każdego z nas i gadających mową, jaką słyszycie co dzień. Robią się z tego realistyczne komedie, o zacięciu farsowym, ale to nic nie szkodzi, przeciwnie — pomaga, ufarsowanie jest skutecznym sposobem zdemaskowania groteskowych nieraz okoliczności jakich wózków nie brak. Spośród wcale licznej grona młodych scenopisarzy wyróżnia się Abramow tym dobrze zorientowanym i dobrze nakierowanym realizmem, który kontynuuje, kontynuować się zdaje najlepsze tradycje wybitnych realistów polskiego teatru.

Jaszc
„Teatr”

S

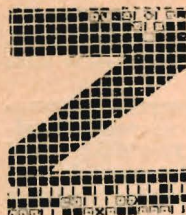
Sanacja — jeden z obozów polskiej reakcji, który rządził w latach 1926—1939, szermując hasłami uzdrowienia życia politycznego i społeczno-gospodarczego. Zdobył władzę pod przewodnictwem Józefa Piłsudskiego w drodze zamachu stanu w maju 1926 r.

Schadenfreude — (niem.) radość z cudzej szkody, niepowodzenia. Słowo to nie ma odpowiednika w języku polskim.

Snob — człowiek bezkrytycznie hołdujący wszystkiemu co modne, naśladujący wszystko, co przyjęte w tzw. wyższym towarzystwie i popisujący się zwykle powierzchownymi wiadomościami w jakiejś dziedzinie, żeby się wydać wykształconym. Snobowanie się na chodzenie do teatru, punktualność, naukę języków obcych i naukową organizację pracy — jest uważane za zjawisko pozytywne.

Radycja — przechowywanie i ustne przekazywanie wiadomości, przekonań i zwyczajów z pokolenia w pokolenie. Obyczaj, porządek, zasady postępowania przechodzące z pokolenia w pokolenie.

Vive la liberté — (franc.) — niech żyje wolność.

ycie teatru. — Fakty, opinie i plotki dotyczące teatru.

Pod koniec ubiegłego sezonu teatry nasze brały udział — podobnie jak co roku — w Festiwalu Teatrów Polski Północnej w Toruniu. Było to z kolei VIII spotkanie teatrów ziem północnych. Szczecin zaprezentował tym razem 3 prapremiery: sztukę Tadeusza Polanowskiego „Mordercy i świadkowie” (re-

żyser Jan Maciejowski, scen. — Janusz Adam Krassowski) — w dniu 17 czerwca, „Incydent w Vichy” Arthura Millera (reżyser Jan Maciejowski, scen. — Marcin Wenzel) i „Głód i pragnienie” Eugène Ionesco (reżyser Andrzej Ziębiński, scen. Janusz Adam Krassowski) — w dniu 18 czerwca.

Jury Festiwalu przyznało naszemu zespołowi szereg nagród indywidualnych: Andrzej Ziębiński został nagrodzony za reżyserię sztuki Ionesco „Głód i pragnienie”, Janusz Adam Krassowski — za scenografię sztuk „Głód i pragnienie” oraz „Mordercy i świadkowie”, Ewa Kołogórska — za rolę Ciotki Adelajdy w sztuce Ionesco „Głód i pragnienie”, Andrzej Kopiczyński — za rolę Jana w sztuce Ionesco „Głód i pragnienie” oraz Cezary Kussyk — za rolę Lebeau w sztuce Millera „Incydent w Vichy”.

Teatry nasze otrzymały również puchar przechodni „Panoramy Północy” za wysokie walory ideowo-artystyczne wszystkich trzech przedstawień.

Ponadto Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy wręczyło naszemu zespołowi dyplom uznania za wysoki poziom artystyczny zaprezentowanych przedstawień.

Sztuka Gorkiego „Dzieci słońca”, wystawiona na scenie Teatru Współczesnego, została przeniesiona do telewizji, by wziąć udział w III Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Dramatycznych. Reżyserem spektaklu jest Jan Maciejowski. Scenografię projektowała Zofia Wierchowicz.

Wydawca: Państwowe Teatry Dramatyczne w Szczecinie. Zdjęcia: CAF — Michocki, Uchymiak, Moroz, Weczer, Holzman. Redakcja i opracowanie graficzne programu: Danuta Piotrowska.

Kierownik techniczny
Ludwik Piosicki

Kierownicy pracowni:

malarskiej

Michał Tuszyński

krawieckiej męskiej

Stanisław Kaczmarczyk

krawieckiej damskiej

Gertruda Madajczyk

główny elektryk

Kazimierz Krzanowski

perukarskiej

Maksymilian Rajter

stolarskiej

Florian Wolny

tapicerskiej

Stanisław Falkowski

ślusarskiej

Michał Rubinowicz

szewskiej

Kazimierz Rypiński

brygadier sceny

Andrzej Zolotuch

światło

Kazimierz Krzanowski

Cena zł 2,50